

Quick scan flora en fauna

Overheicop 1, Schoonrewoerd

In opdracht van: Plannenmakers

26 februari 2018

Contact:

Laneco
Mastbos 25
6718 HA Ede
www.laneco.nl

Laneco is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd, gewijzigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Laneco noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Laneco is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Laneco. De opdrachtgever vrijwaart Laneco voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Colofon

© 2018 Laneco /Plannenmakers

Tekst en samenstelling: R. Eversteijn

Projectleiding: Ing. T. Brouwer

Eindverantwoordelijk: Ir. D. van Pijkeren

Met medewerking van: -

Projectnummer: 77.17.06

In opdracht van: Plannenmakers

Wijze van citeren: Eversteijn, R., 2018. Quick scan flora en fauna Overheicop 1, Schoonrewoerd. Laneco, Ede.

INHOUD

1	INLEIDING	5
1.1	AANLEIDING	5
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN	6
2	WETTELIJK KADER.....	8
2.1	NATUURNETWERK NEDERLAND	8
2.2	WET NATUURBESCHERMING	8
3	TOETSING.....	12
3.1	ONDERZOEKSMETHODIEK.....	12
3.2	NATUURNETWERK NEDERLAND	12
3.3	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING.....	12
3.4	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN	13
3.5	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTEN.....	13
4	CONCLUSIE.....	19
4.1	NATUURNETWERK NEDERLAND	19
4.2	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING	19
4.3	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN	19
4.4	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING	19
4.5	CONSEQUENTIES	20
BIJLAGE 1	LITERATUURLIJST.....	22

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Aan de Overheicop 1 te Schoonrewoerd is men voornemens om de opstallen behorende bij dit perceel af te breken en zodoende ruimte voor nieuwbouw mogelijk te maken. Om dit te realiseren moet voorafgaand aan deze sloop de ingreep worden getoetst aan de natuurwet- en regelgeving.

Globale ligging plangebied met:

- 1: twee geschakelde stenen loodsen met asbest golfplaten dakbedekking.*
 - 2: open stenen garage met aansluitend een werkplaats voor meubelmakerij.*
 - 3: deels steen en deels houten winkel met golfplaten dakbedekking.*
 - 4: kleine stenen schuur met dakpannen dakbedekking.*
 - 5: damwandprofielen overkapping deels open en deels ingericht als werkplaats.*
 - 6: deels rommelschuur deels stenen opslag met dakpannen dakbedekking.*
- (Ondergrond Google Earth).*

Voorliggend onderzoek is een quick scan waarin op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning, uitspraken worden gedaan over de geschiktheid voor beschermde plant- en diersoorten en de verwachte effecten op deze soorten. Dit resulteert in conclusies en aanbevelingen. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN

Het plangebied aan de Overheicop 1 ligt aan de rand van Schoonrewoerd, gemeente Leerdam in de provincie Zuid Holland. Het plangebied ligt aan de rand van het dorp Schoonrewoerd en wordt door bebouwing omsloten. Achter de bebouwing aan de zuidkant van het plangebied liggen de agrarische velden afgewisseld met fruitboomgaarden. Aan de overige zijden wordt het plangebied omsloten door de bebouwing van Schoonrewoerd.

Het plangebied zelf bestaat uit aaneenschakeling van meerdere opstallen variërend in bouw en gebruik. De opstallen worden gebruikt als opslag van goederen, de verkoop van tweedehands boeken en curiosa en in één van de opstallen is een meubelmaker gevestigd. Aan de westzijde van het plangebied staan twee grote geschakelde loodsen (Nr.1 op de foto) die voor opslag worden gebruikt. De loodsen zijn uit steen opgetrokken en hebben abc golfplaten dakbedekking. Aan de binnenzijde zijn de muren goed geïsoleerd en de dakbedekking is aan de binnenzijde afgetimmerd met hout en kunststof platen om het daglicht binnen te laten. Geschakeld aan deze loodsen zit een stenen gebouw (Nr.2) met plat dak waar een meubelmakerij is gevestigd. Hier is een open stenen garage aangebouwd die tot aan de weg loopt.

Verder naar achteren op het terrein staat een werkplaats met aangesloten een metalen/houten open opslag (Nr.5). De werkplaats zit in een stenen loods/opslag die aan de voorzijde een voorgedeelte heeft welke uit damwandprofielen is opgetrokken. Richting het oosten eindigt het plangebied met een grote uit steen opgetrokken opslag met dakpannen bedekking (Nr.6). Deze wordt deels gebruikt voor opslag en deels als winkel. De binnenzijde van deze opslag is goed afgedicht en geïsoleerd.

In het midden aan de voorzijde van het plangebied staat een uit steen/hout opgetrokken opstal (Nr.3) die gebruikt wordt als winkel. Deze heeft een houten betimmering en golfplaten dakbedekking. Hierachter staat een kleine schuur uit steen opgetrokken met dakpannen bedekking (Nr.4). In geen van de gebouwen is een spouwmuur aanwezig. Aan de westzijde buiten het plangebied loopt een kleine watergang.

De enige begroeiing in het plangebied bestaat uit een es en wat struikgewas tegen de achterzijde van de loodsen aan de westkant van het plangebied. Men is voornemens de opstallen af te breken om zo ruimte te maken voor nieuwe woningen.

Indrukken van het plangebied en omgeving van het plangebied (Foto's Laneco).

2 WETTELIJK KADER

2.1 NATUURNETWERK NEDERLAND

Een vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Natuurnetwerk Nederland (NNN). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortenbescherming is de status als NNN niet verankerd in de natuurwetgeving, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

2.2 WET NATUURBESCHERMING

2.2.1 *Onderdeel gebiedsbescherming – Natura 2000*

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen op basis van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden aangemerkt als speciale beschermingszones (SBZ's) in het kader van Natura 2000. De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de Wet Natuurbescherming die per 1 januari 2017 van kracht is geworden. Het is verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

2.2.2 *Onderdeel houtopstanden*

Het onderdeel houtopstanden van de Wet Natuurbescherming heeft als doel bossen te beschermen en de bestaande oppervlakte bos- en houtopstanden in Nederland in stand te houden. Kort gezegd, alles wat bos is, moet bos blijven. Indien een houtopstand onder de Wet Natuurbescherming valt en deze gekapt gaat worden, moet een kapmelding worden gedaan. Ook verplicht de Wet Natuurbescherming om de betreffende grond binnen 3 jaar opnieuw in te planten, de zogenaamde herplantplicht. Als bos definitief gekapt wordt, zal een ontheffing of compensatie van deze herplantplicht verleend moeten worden. De herplantplicht is niet van toepassing voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel.

Houtopstanden vallen onder de Wet Natuurbescherming als het zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend betreffen die:

- buiten de bebouwde kom-boswet liggen
- een oppervlakte hebben van 10 are of meer
- rijbeplantingen die meer dan twintig bomen omvatten, gerekend over het totaal aantal rijen

2.2.3 Onderdeel soortbescherming

Wettelijk kader

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Wet Natuurbescherming bepalend. De Wet Natuurbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna in hun natuurlijke leefomgeving. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is, afhankelijk van het beschermingsregime (zie paragraaf 2.2.2), als volgt in de Wet Natuurbescherming opgenomen:

Vogelrichtlijn

- Artikel 3.1 lid 1: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen
- Artikel 3.1 lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen
- Artikel 3.1 lid 3: Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben
- Artikel 3.1 lid 4 en 5: Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort

Habitatrichtlijn, Bern bijlage II, Bonn bijlage 1

- Artikel 3.5 lid 1: Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen
- Artikel 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren
- Artikel 3.5 lid 3: Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen
- Artikel 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen
- Artikel 3.5 lid 5: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Nationaal beschermde soorten

- Artikel 3.10 lid 1a: Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
- Artikel 3.10 lid 1b: Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
- Artikel 3.10 lid 1c: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Procedurele gevolgen

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen er drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- Soorten van de Vogelrichtlijn:
Dit betreffen alle vogelsoorten die in Nederland als broedvogel, standvogel, wintergast of doortrekker aanwezig kunnen zijn, met uitzondering van exoten en verwilderde soorten, zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.
- Soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn:
Dit zijn alle soorten van bijlage IV onderdeel a van de Habitatrichtlijn inclusief het verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd.
- Nationaal beschermde soorten:
Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage A van de Wet natuurbescherming. Het gaat hier om de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland.

Als een ruimtelijke ingreep direct of indirect leidt tot het aantasten van verblijf- en/of rustplaatsen van de aangewezen, niet vrijgestelde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Wet Natuurbescherming. Afhankelijk van de ingreep en de soort kan dan een ontheffing noodzakelijk zijn. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingreep vanwege een in de wet genoemd belang dient plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Vaak worden hierbij mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Wettelijke belangen

Voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn:

- Ter bescherming van de wilde flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats;
- De volksgezondheid, de openbare veiligheid in het geding is;
- Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Voor vogels gelden voorwaarden uit de Vogelrichtlijn:

- De volksgezondheid en de openbare veiligheid in het geding is;
- Veiligheid van het luchtverkeer in het geding is;
- Ter bescherming van flora en fauna.

Voor nationaal beschermde soorten:

- Er is sprake van een bij de wet genoemd belang.

Zorgplicht

Naast beschermde dier- en plantensoorten, moet iedereen voldoende rekening houden met in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

3 TOETSING

3.1 ONDERZOEKSMETHODIEK

Via de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) kan een indicatie worden verkregen van de beschikbaarheid van soortengegevens. De gegevens geven echter alleen een indicatie. Daarom is besloten geen aanvullende gegevens op te vragen maar het onderzoek vooral te baseren op een biotoopinschatting door een ecooloog.

Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van bestaande atlasgegevens zoals uit de Atlas van Nederlandse vleermuizen (Limpens *et al.*, 1997), de Atlas van de Nederlandse zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 2016), Amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers en Van Delft, 2009) en andere beschikbare bronnen voor verspreidingsgegevens. De meeste gegevens zijn globale verspreidingsgegevens. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 19 december 2017 heeft ecooloog R. Eversteijn van Laneco het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

3.2 NATUURNETWERK NEDERLAND

Het plangebied ligt niet in of direct nabij de Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het dichtstbijzijnde NNN-gebied loopt bij de Diefdijk en ligt op ca. 575 meter afstand van het plangebied. Door het uitvoeren van de werkzaamheden gaat geen oppervlakte aan NNN verloren. Gezien de afstand en de lokale aard van de ingreep kunnen negatieve effecten op de NNN worden uitgesloten.

3.3 WET NATUURBESCHERMING –ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING

Het plangebied binnen de bebouwde kom van Schoonrewoerd, gemeente Leerdam ligt op ca. 900 meter afstand van het Natura 2000-gebied "Lingegebied & Diefdijk-Zuid". Door de beoogde ontwikkeling gaat geen oppervlakte aan Natura 2000-gebied verloren. De werkzaamheden zullen slechts een lokaal effect hebben. Externe effecten van de werkzaamheden, zoals geluid, licht, menselijke aanwezigheid en trilling op de omliggende Natura 2000-gebieden kunnen gezien de ligging in de bebouwde kom, de afstand en de tussenliggende elementen worden uitgesloten. Gezien de huidige aantal verkeersbewegingen naar de werkplaats, winkels en opslagloodsen is de verwachting dat bij het herinrichten van het plangebied met woningen, het aantal verkeersbewegingen eerder af zal nemen dan dat er sprake is van een toename. De

uitstoot van stikstof zal dan ook minder uitvallen dan in de oorspronkelijke situatie. Negatieve effecten op Natura 2000-gebieden worden dan ook uitgesloten.

3.4 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN

Er worden zover bekend geen bomen gekapt. Het onderdeel houtopstanden van de Wet natuurbescherming is dan ook niet van toepassing.

3.5 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTEN

In het kader van de Wet natuurbescherming onderdeel soorten moet worden getoetst of er ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkeling kan (indirecte) aantasting of versterking van verblijfplaatsen en leefgebied tot gevolg hebben.

3.5.1 Vaatplanten

Het plangebied bestaat uit een bijna volledig verharde en bestrachte ondergrond. Beschermde soorten vaatplanten zijn over het algemeen gebonden aan specifieke standplaatsen in natuurgebieden, natuurlijke bermen en randen of op niet intensief beheerde (graan)akkers; dergelijke habitats zijn binnen het plangebied niet aanwezig. Strikt beschermde plantensoorten worden dan ook niet verwacht binnen het plangebied. Negatieve effecten op strikt beschermde plantensoorten zijn uit te sluiten.

3.5.2 Grondgebonden zoogdieren

In en in de directe omgeving van het plangebied kunnen verschillende nationaal beschermde zoogdiersoorten voorkomen, zoals egel (*Erinaceus europaeus*), haas (*Lepus europaeus*), konijn (*Oryctolagus cuniculus*), ree (*Capreolus capreolus*), vos (*Vulpus vulpus*), kleine marterachtigen en verschillende algemeen voorkomende soorten muizen en spitsmuizen (Broekhuizen *et al.*, 2016; www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren). Voor deze soorten geldt in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling een vrijstelling voor het aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Nationaal beschermd

Van de niet-vrijgestelde nationaal beschermde zoogdiersoorten is uit de ruime omgeving van het plangebied het voorkomen bekend van steenmarter (*Martes foina*) en waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) (Broekhuizen *et al.*, 2016; www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren).

De steenmarter vindt zijn habitat in de omgeving van de mens en zijn bebouwing. De gebouwen zijn oorspronkelijk als koelcel/opslag voor fruit ingericht en daardoor goed geïsoleerd en afgesloten. Ook zijn er tijdens het veldbezoek geen sporen (latrines,

prooi-resten) of andere aanwijzingen gevonden die op de aanwezigheid van steenmarter wijzen. Deze soort wordt dan ook hier niet verwacht.

De waterspitsmuis leeft in structuurrijke oevers langs schoon, niet te voedselrijk water met een goed ontwikkelde watervegetatie. De aan de westzijde buiten het plangebied gelegen watergang is te diep ingesneden en heeft te steile oevers, en geen onderwatervegetatie of structuurrijke oevers. Vanwege het ontbreken van geschikte habitats kan het voorkomen van waterspitsmuis worden uitgesloten.

Europees beschermd

Van de Europees beschermde zoogdiersoorten is uit de ruime omgeving van het plangebied het voorkomen bekend van bever (*Castor fiber*). De bever leeft in overgangsgebieden van water en land zoals beken, rivieren en kanalen waar de toegang tot bomen en struiken het hele jaar door gegarandeerd is. Dergelijke habitats zijn in het bijna geheel verharde en bebouwde plangebied niet aanwezig. De aanwezigheid van deze soort kan worden uitgesloten.

Op basis van de archiefgegevens en biotoopinschattingen tijdens het veldbezoek wordt het voorkomen van niet-vrijgestelde nationaal en Europese beschermde grondgebonden zoogdiersoorten binnen het plangebied uitgesloten. Negatieve effecten op beschermde zoogdieren zijn daarom uit te sluiten. Van de algemeen voorkomende zoogdiersoorten mogen de verblijfplaatsen bij ruimtelijke ingrepen op basis van een provinciale vrijstelling worden aangetast.

3.5.3 Vleermuizen

Vleermuizen zijn globaal in te delen in gebouwbewonende soorten en boombewonende soorten. Er zijn echter ook soorten die van beide elementen gebruik maken. Ook is er onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen en dergelijke) of bomen (in holten, achter de bast). Een groot aantal soorten, ook soorten die 's zomers in boomholten verblijven, overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders. Alle vleermuizen zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn en daarom strikt beschermd in de Wet Natuurbescherming.

Volgens verspreidingsgegevens (Broekhuizen *et al.*, 2016; www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren), komen in de omgeving van het plangebied verschillende soorten vleermuizen voor zoals gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en watervleermuis (*Myotis daubentonii*).

Van deze soorten zijn de rosse vleermuis en de watervleermuis overwegend boombewonende soorten, gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis

verblijven in zowel gebouwen als bomen en de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis zijn overwegend gebouwbewonend.

Foerageergebied, vliegroute

Het gebied in en rondom de gebouwen biedt voldoende beschutting voor vleermuizen om daartussen te kunnen jagen op insecten. Gezien de weinig groene situatie is de locatie echter maar marginaal geschikt als foerageergebied. Er is echter voldoende alternatief foerageergebied in de omgeving aanwezig om naar uit te kunnen wijken. De gebouwen vormen geen onderdeel van een lijnelement. Aan de overzijde van het plangebied lopen de huizen vrijwel gesloten aaneen en vormen zo een beter lijnelement dan de geschakelde opstallen in het plangebied om te kunnen dienen als vliegroute. Effecten op foerageergebied en vliegroute voor vleermuizen kan worden uitgesloten

Verblijfplaatsen

Hoewel de opstallen enkel steens zonder spouwmuur zijn, biedt het overgrote deel van de opstallen geschikte paar- en kraam verblijfplaatsen voor vleermuizen. Ook een winterverblijfplaats in zachte winters kan niet worden uitgesloten. Gezien de afwezigheid van een spouw of goede wegkruipmogelijkheden en de beperkte massa van de bebouwing wordt geen massa winterverblijfplaats verwacht. De grote opslagplaatsen oostelijk van het plangebied bieden geschikte verblijfplaatsen onder de dakpannen en hebben een mogelijke ingang via de gaten waar voorheen de steunbalken hebben gezeten. De gaten zaten te hoog om tijdens het veldbezoek te kunnen beoordelen of zij daadwerkelijk toegang tot het pand bieden. De dakpannen op deze opstallen hebben ook voldoende openingen en ruimtes zodat een paar- of zomerverblijfplaats niet uit kan worden gesloten. De opstallen waar thans de meubelmakerij en de opslag van een cateraar zit hebben een abc golfplaten dakbedekking. De zijanten van deze dakbedekking hangen over de gebouwen aan de zijmuren. Ook hier zit voldoende ruimte, geschikt voor vleermuizen om als paar- of zomerverblijfplaats te dienen. Ook de meeste houten boeidelen rondom de opstallen bieden ruimtes voor vleermuizen om achter te kunnen kruipen. Nader onderzoek zal uit moeten wijzen of de opstallen daadwerkelijk gebruikt worden door vleermuizen.

Openingen die potentieel toegang bieden voor vleermuizen. (Foto Laneco).

3.5.4 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn in en om het plangebied onder andere de vogelsoorten, kauw (*Corvus monedula*), huismus (*Passer domesticus*) en spreeuw (*Sturnus vulgaris*) gehoord en gezien. Ook is een oud merelnest gevonden. Alle vogels en dan specifiek hun verblijfplaatsen (nesten) zijn strikt beschermd in de Wet Natuurbescherming. Aantasting van actief gebruikte nesten is niet toegestaan.

Daarnaast is van een aantal vogelsoorten de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen en leefgebied) het gehele jaar door beschermd. Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil (*Athene noctua*)).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden (voorbeeld: huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders (voorbeeld kerkuil (*Tyto alba*) en slechtvalk (*Falco peregrinus*)).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: buizerd (*Buteo buteo*)).

De vogels uit deze categorieën zijn meestal zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar. Ook is er een lijst vogels aangewezen waarvan alleen bij effecten op populatieniveau maatregelen nodig zijn; de zogenaamde categorie 5.

In het plangebied staat een oudere es (*Fraxinus excelsior*). In deze boom zijn geen nesten (horsten) van buizerd of andere roofvogels aangetroffen. Ook zal het plangebied niet van essentieel belang zijn als foerageer- of rustgebied voor deze soorten. Effecten op deze soorten kan worden uitgesloten.

Andere vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd die op dergelijke locaties voor kunnen komen zijn de huismus en gierzwaluw (*Apus apus*). Tijdens het bezoek is huismus waargenomen. De ruimtes tussen de dakbedekking bij de opstallen met een dakpanbedekking bieden goede mogelijkheden voor de huismus om daar een nestplaats te bouwen. Ook voor de gierzwaluw is het pand geschikt als nestlocatie.

Potentiele verblijfplaats voor huismus met waarnemingen van huismus (Foto Laneco).

In de omgeving is het voorkomen bekend van kerkuil (*Tyto alba*), steenuil (*Athene noctua*) en ransuil (*Asio otus*) (www.vogelatlas.nl). Ransuil broedt alleen in bomen. In de Er is geen nest aangetroffen van ransuil. Voor kerk- en steenuil, die wel gebruik maken van menselijke bebouwing, bieden de gaten in de opstal (Nr.6, zie foto bij vleermuizen) een mogelijke toegang voor deze soorten. Er zijn tijdens het veldbezoek echter geen sporen (kalksporen) in en onder deze openingen op de muren aangetroffen die op de aanwezigheid van kerk- of steenuil duiden. Gezien de afwezigheid van kalksporen en het ontbreken van braakballen rond de omgeving van het pand, is de aanwezigheid van kerk- en steenuil niet te verwachten.

De directe omgeving van het plangebied biedt geschikte leefgebied en nestlocaties voor diverse categorie 5-soorten, zoals bijvoorbeeld ekster (*Pica pica*), en zwarte kraai (*Corvus corone*). Aangezien het verwijderen van de opstallen geen invloed heeft op de leefomgeving van deze vijfde categorie soorten kunnen negatieve effecten worden uitgesloten.

Er zijn geen andere vaste rust- en verblijfplaatsen of andere essentiële onderdelen van het leefgebied van vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd aangetroffen in het plangebied en deze worden hier ook niet verwacht.

3.5.5 Amfibieën

Het habitat van amfibieën is onder te verdelen in water- of voortplantingshabitat (vaak een poel, vijver of smalle watergang zonder grote vissen) en landhabitat (bosjes, struwelen e.d. en voor sommige soorten vergraafbaar zand). De buiten het plangebied gelegen watergang ten westen van het plangebied kan een geschikte leefomgeving vormen voor de diverse algemene soorten amfibieën zoals bruine kikker (*Rana temporaria*), middelste groene kikker (*Pelophylax klepton esculentus*), gewone pad (*Bufo bufo*) en kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*). In het plangebied zijn beperkte overwinteringsmogelijkheden voor deze soorten. Van deze algemeen voorkomende amfibieënsoorten mogen de verblijfplaatsen bij ruimtelijke ingrepen op basis van een provinciale vrijstelling worden aangetast.

Naast de algemeen voorkomende beschermde soorten is uit de omgeving van het plangebied ook het voorkomen bekend van de beschermde heikikker (*Rana arvalis*), kamsalamander, (*Triturus cristatus*) poelkikker (*Pelophylax lessonae*) en rugstreeppad (*Bufo calamita*) (Van Delft & Schuitema, 2005; Creemers & Van Delft, 2009; www.ravon.nl). Het habitat van de heikikker bestaat uit vochtige heidegebied, of weides met ondiep stilstaand water en beschermende vegetatie. De kamsalamander maakt gebruik van grote diepe stilstaande geïsoleerde wateren zoals poelen en vijvers met een gevarieerde onderwater vegetatie. Het habitat van de poelkikker bestaat uit voedselarme wateren voornamelijk op hogere zandgronden met een rijke begroeiing aan oever- en waterplanten. De rugstreeppad is een soort die voorkomt in terreinen met vergraafbare losse zanderige grond. Het voortplantingswater bestaat uit snel

opwarmende ondiepe watertjes. Dit kan al een tijdelijk plasje op een bouwterrein zijn. In het bijna volledig bestraate en bebouwde plangebied worden deze habitats niet aangetroffen. Ook de watergang ten zuidwesten van het plangebied is door de voedselrijke water en steile oevers niet geschikt als habitat voor deze soorten. Het voorkomen van deze soorten kan worden uitgesloten.

3.5.6 Reptielen

Uit de ruime omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van de ringslang (*Natrix natrix*). Reptielen stellen strikte eisen aan hun omgeving. De meeste reptielensoorten houden zich voornamelijk op in geleidelijke overgangssituaties tussen natuurlijke biotopen in bos-, heide- en veengebieden (bijv. heide en/of heischrale graslanden in combinatie met bossen en/of kleine landschapselementen). Voor de ringslang biedt het grotendeels bestraate en bebouwde plangebied zonder beschutting en de afwezigheid van een geschikte watergang geen geschikt habitat. Aanwezigheid en effecten op ringslang en overige reptielen kunnen worden uitgesloten.

3.5.7 Vissen

Vanwege het ontbreken van een watergang in het plangebied, zijn effecten op beschermde vissoorten uit te sluiten. Ook zullen de werkzaamheden geen invloed hebben op de buiten het plangebied gelegen watergang.

3.5.8 Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen en/of specifieke waardplanten. Dergelijke biotopen zijn in het plangebied niet aanwezig. Deze waardplanten en biotopen komen niet voor in het plangebied. Ook andere strikt beschermde soorten mollusken en tweekleppigen kunnen worden uitgesloten in het plangebied.

4 CONCLUSIE

Aan de Overheicop 1 te Schoonrewoerd is men voornemens de huidige opstallen op het perceel af te breken. Voor deze werkzaamheden plaatsvinden, moeten de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties met betrekking tot de natuur wet- en regelgeving in beeld zijn gebracht.

4.1 NATUURNETWERK NEDERLAND

Het plangebied ligt niet in of direct nabij de Natuurnetwerk Nederland. Door het uitvoeren van de werkzaamheden gaat geen oppervlakte aan NNN verloren. Gezien de afstand en de lokale aard van de ingreep kunnen negatieve effecten op de NNN worden uitgesloten.

4.2 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING

Het plangebied ligt op circa 900 meter afstand van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied. De werkzaamheden, van beperkte omvang en van tijdelijke aard, zullen slechts een lokaal effect hebben. Ook is er geen sprake van toename in verkeersintensiteit of ander gebruik ten opzichte van de uitgangssituatie.

4.3 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN

Er worden voor zover bekend geen bomen gekapt. Het onderdeel houtopstanden van de Wet Natuurbescherming is dan ook niet van toepassing.

4.4 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING

In het kader van de Wet natuurbescherming dient te worden nagegaan of vaste rust- en verblijfsplaatsen of belangrijke onderdelen van leefgebied van soorten door de ingreep worden aangetast.

Voor een aantal mogelijk in (de omgeving van) het plangebied voorkomende nationaal beschermde soorten zoals egel, haas, konijn, ree, vos, kleine marterachtigen, muizen en spitsmuizen, geldt een provinciale vrijstelling voor het aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Een aantal van de mogelijke voorkomende soorten zijn Europees beschermde soorten (Habitat- en vogelrichtlijn), waarvoor aantasting van rust- en verblijfplaatsen een ontheffingsplicht, in het kader van de Wet natuurbescherming geldt. Op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezige habitats en de biotoopeisen van individuele diersoorten zijn beschermde gebouwbewonende vleermuizen, gierzwaluw en huismus

niet uit te sluiten binnen het plangebied. Door de sloop van de opstallen worden (mogelijk) vaste rust- en verblijfsplaatsen van deze soorten aangetast.

Op basis van het veldbezoek, de verspreidingsgegevens, de aanwezige habitattypen en biotoopeisen van de mogelijk in de omgeving voorkomende soorten worden van de overige (niet-vrijgestelde) nationaal of Europees beschermde soorten, geen vaste rust- en verblijfplaatsen verwacht binnen het plangebied. Nader onderzoek naar deze eventueel binnen het plangebied voorkomende overige beschermde soorten is dan ook niet nodig.

4.5 CONSEQUENTIES

Nader onderzoek

Aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen van in de Wet natuurbescherming beschermde soorten en daarmee een overtreding van artikel 3.1 en 3.5 van de Wet natuurbescherming, kan niet zonder nader veldonderzoek worden uitgesloten. Er is nader onderzoek nodig naar:

- Vleermuizen, gebouwbewonende soorten. Onderzoeksperioden: een volledig onderzoek naar vleermuizen conform het Vleermuisprotocol 2017 bestaat uit twee onderzoeksperiodes met in elke periode meerdere rondes; zomeronderzoek van half mei tot half juli en najaarsonderzoek van half augustus tot eind september. Beide onderzoeken dienen plaats te vinden om een volledig beeld te krijgen van de functie van de gebouwen voor vleermuizen.
- Huismus, nestplaatsen (Vogelrichtlijn). Onderzoek vindt plaats door in de periode april – half mei twee maal onderzoek te doen conform de soortenstandaard (RVO, 2014).
- Gierzwaluw, nestplaatsen (Vogelrichtlijn). Onderzoek vindt plaats door in de periode half mei – half juli drie maal onderzoek te doen conform de soortenstandaard (RVO, 2014).

Overige voorwaarden

Twee algemene voorwaarden vanuit de Wet natuurbescherming zijn altijd van toepassing:

- De start van werkzaamheden dient buiten het broedseizoen van vogels (globaal half maart tot half juli) plaats te vinden om verstoring van broedvogels en het broedsucces te voorkomen. Alleen op basis van gericht onderzoek (naar broedende vogels), mag van deze voorwaarde worden afgeweken.
- Op basis van de zorgplicht dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving. Verstoring moet worden beperkt en dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:

- werkzaamheden, zoals sloop, graafwerkzaamheden en het verwijderen van begroeiing, starten buiten het voortplantingsseizoen (april – augustus);
- het beperken van verlichting tijdens de avonduren ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren.

4.6 Aanbevelingen

- Als vrijblijvend advies wordt aanbevolen om de nieuwbouw geschikt te maken voor vleermuizen door het aanbrengen van 2 cm brede open stootvoegen op minimaal 2,5 meter hoogte in bij voorkeur de zuidelijke spouwmuur (niet boven ramen en deuren) of een houten wand met een kierende plank;
- Ook kan worden gedacht aan het geschikt maken van de woningen voor huismussen door het 1-2 dakpannen hoger plaatsen van vogelschroot;
- De woningen zijn geschikt te maken voor gierzwaluwen door het aanbrengen van neststenen in de muur (minimaal 3 meter hoog) of het 3 cm. Laten oversteken van de hoeknokpan en het opruwen van de windveren zodat dieren grip hebben. Een extra optie is het laten oversteken van alle hoekpannen indien ze direct aansluiten op de muur
- Rugstreeppad is in staat om snel nieuwe gebieden te koloniseren. Een geschikte habitat kan bestaan uit een tijdelijke poel gevormd door regen of een stuk afgegraven grond. Om dit te voorkomen moeten natte plekken gedempt worden en braakligging van grond beperkt worden in de periode april tot oktober.

BIJLAGE 1 LITERATUURLIJST

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur in Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Historisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Limpens, H., K. Mosterd en W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Ministerie van LNV, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.

Websites:

www.ravon.nl

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx

www.verspreidingsatlas.nl/amfibieen

www.verspreidingsatlas.nl/planten

www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren

www.vleermuis.net

www.vogelatlas.nl